

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Ігор Браїлко**, 1980 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2018 році Приватний вищий навчальний заклад «Київський університет культури» за спеціальністю «Дизайн», працює старшим викладачем на кафедрі фешн та шоу-бізнесу в Київському національному університеті культури і мистецтв Міністерства освіти і науки України, м. Київ, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Дизайн».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Київського національного університету культури і мистецтв Міністерства освіти і науки України, м. Київ від «18» травня 2026 року № 62-о, у складі:

Голови разової спеціалізованої
вченої ради:

Анастасія Варивончик, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри дизайну і технологій Київського національного університету культури і мистецтв.

Рецензентів:

Світлана Оборська, кандидат мистецтвознавства, професор, професор кафедри графічного дизайну Київського національного університету культури і мистецтв;

Олександра Пенчук, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри дизайну і технологій Київського національного університету культури і мистецтв.

Офіційних опонентів:

Тетяна Кротова, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри мистецтва та дизайну костюма Київського національного університету технологій та дизайну;

Ліля Дерман, кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри дизайну та образотворчого мистецтва Українського державного університету імені Михайла Драгоманова,

на засіданні «01» липня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» **Ігорю Браїлку** на підставі публічного захисту дисертації «Формотворення в дизайні сучасної

жіночої зачіски: джерела інспірацій та технології» за спеціальністю 022 «Дизайн».

Дисертацію виконано у Київському національному університеті культури і мистецтв Міністерства освіти і науки України, м. Київ.

Науковий керівник: **Людмила Дихнич**, доктор мистецтвознавства, професор, Київський національний університет культури і мистецтв, завідувач кафедри фешн та шоу-бізнесу.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису українською мовою із дотриманням вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами). У дисертації *уперше*:

- формотворення зачіски розглянуто як цілісний триетапний проектний процес (передпроектний аналіз – формотворчий пошук – технологічна реалізація), що інтегрує соціокультурний, естетичний і технологічний виміри в єдину проектну модель, придатну для салонної, конкурсної, сценічної та редакційної практики;

- здійснено комплексний аналіз розвитку дизайну зачіски в Україні від народно-обрядової традиції до сучасної авторської школи, що дозволило виокремити три якісно відмінні етапи: традиційно-обрядовий, радянський та пострадянський – кожен із яких характеризується специфічною соціокультурною функцією зачіски, технологічними можливостями та естетичними орієнтирами;

- систематизовано формотворчі концепції, джерела інспірацій і технології провідних світових і українських дизайнерів зачіски першої чверті ХХІ ст. у їхньому взаємозв'язку, що дозволило виявити стійкі напрями – фантазійний, авангардний, природний, етнічний та «Quiet luxury» – як самостійні художньо-проектні системи з власною естетичною логікою та технологічною базою.

удосконалено:

- категоріальний апарат дизайну зачіски: поняття «формотворення зачіски» отримало наукове визначення як міждисциплінарна категорія на перетині дизайну, мистецтвознавства, культурології та технологій; уточнено і структуровано його складники – силует, колір, технологія виконання та джерела інспірацій;

- аналітичне підґрунтя творчості провідних зарубіжних майстрів зачіски кінця ХІХ – ХХ ст.: формотворчі концепції Марселя Грато, Карла Несслера, Александра де Парі та Відала Сассуна розглянуто не як окремі прийоми, а як цілісні системи з власною філософією, технологією і позачасовою цінністю для сучасної практики;

- методику обґрунтування колористичного рішення зачіски: запропонований алгоритм переводить процес фарбування з інтуїтивного рівня на

рівень обґрунтованого проєктного рішення з урахуванням кольоротипу, структури волосся, соціального контексту та індивідуальних особливостей замовника.

набули подальшого розвитку:

– уявлення про взаємозв'язок кольору і форми в дизайні зачіски: колір розглядається не як декоративне доповнення, а як конструктивний елемент архітектури зачіски, що здатен коригувати об'єм, підкреслювати геометрію стрижки, формувати ритм композиції та змінювати сприйняття пропорцій обличчя;

– положення про синтез сценічного і перукарського мистецтва: зачіска у театральній, кінематографічній і конкурсній постановці розглядається як самостійний засіб художньої виразності, здатний передавати характер персонажа, епоху, соціальний статус і психологічний стан;

– уявлення про роль міжнародних конкурсних платформ у розвитку дизайну зачіски: IBI Awards, CHAMPION FEST і British Hairdressing Awards розглядаються як професійний барометр, що фіксує актуальні формотворчі тенденції та легітимізує нові технології – зокрема, штучний інтелект – раніше, ніж вони отримують теоретичне осмислення в науці.

Здобувач має 11 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, 1 розділ у колективній монографії, 6 публікацій у збірниках тез доповідей на міжнародних та всеукраїнських наукових і науково-практичних конференціях:

1. Браїлко І. А. Формотворення зачіски як об'єкт дослідження в дизайні. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія «Мистецтвознавство»*. 2023. Вип. 48. С. 136–143. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.48.2023.282476>

2. Браїлко І. А. Формотворчі концепції провідних дизайнерів зачіски кінця XIX – XX століття. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 75. Т. 1. С. 35–44. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/75-1-5>

3. Браїлко І. А. Естетичні принципи геометрії в авторській зачісці Відала Сассуна. *Теорія та практика дизайну*. 2024. Вип. 34. С. 172–179. <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.34.20>

4. Браїлко І. А. Концепція «Quiet luxury» в сучасному дизайні зачіски. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2025. Вип. 51. С. 535–541. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.51.1096>

5. Браїлко І. А. Динаміка розвитку професійних основ дизайну зачіски в Україні в контексті світових тенденцій. *Архітектоніка соціалізації : людина в ландшафті культури* : колект. монографія. Warsaw : East European Association of Scientists, 2026. С. 109–127.

6. Браїлко І. А. Зачіска як засіб культурної самоідентифікації. *Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 22–23 берез. 2023 р. Київ : Вид. центр

КНУКіМ, 2023. Ч. 1. С. 176–179.

7. Браїлко І. А. Силует як засіб виразності форми зачіски. *Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарних наук у сучасному соціокультурному просторі* : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 7–8 квіт. 2023 р. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2023. С. 69–73.

8. Браїлко І. А. Алгоритм обґрунтування колористичного рішення зачіски. *Актуальні проблеми сучасності. Молодіжна наука 2023* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих вчених, м. Київ, 24–25 листоп. 2023 р. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2023. С. 160–163.

9. Brailko I. European traditions in the work of ukrainian hair designer Vyacheslav Dudenko. *Eurointegration in Art, Science and Education: Experience, Development Perspectives: Abstracts International Scientific-Practical Conference*, Klaipėda University, Lithuania, 2024, 08 Mar. 08. Klaipėda, 2024. P. 29–32.

10. Браїлко І. А. Зачіска як складова сценічного образу. *Актуальні проблеми сучасності. Молодіжна наука КНУКіМ – 2024* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти і молодих учених, м. Київ, 8–9 листоп. 2024 р. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2024. С. 144–146.

11. Браїлко І. А. Мотиви і образи природи у формотворчих і колористичних рішеннях зачіски. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : зб. матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 квіт. 2025 р. Київ : КНУТД, 2025. Т. 1. С. 98–102.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Анастасія Варивончик, доктор мистецтвознавства, професор, Київський національний університет культури і мистецтв, професор кафедри дизайну і технологій. Оцінка позитивна, без зауважень.

Світлана Оборська, кандидат мистецтвознавства, професор, Київський національний університет культури і мистецтв, професор кафедри графічного дизайну. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У роботі ґрунтовно досліджено формотворчі концепції сучасного дизайну зачіски, однак меншою мірою увагу приділено питанню взаємодії зачіски з цифровими фільтрами, AI-візуалізаціями та віртуальними fashion-середовищами, які дедалі активніше впливають на формування естетичних очікувань у сучасній культурі.

2. У дисертації переконливо аналізуються українські етнічні мотиви як джерело інспірацій, проте доцільним могло б бути ширше порівняння українського етнодизайну зачіски з іншими національними традиціями Східної та Центральної Європи для точнішого визначення його специфіки.

3. Автор обґрунтовує універсальність триетапної моделі формотворення зачіски, однак окремого уточнення потребує питання її адаптації до швидкоплинних форматів fashion-виробництва, де процес створення образу часто відбувається в умовах обмеженого часу та колективної творчої взаємодії.

Олександра Пенчук, кандидат технічних наук, доцент, Київський національний університет культури і мистецтв, доцент кафедри дизайну і технологій. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У роботі переконливо обґрунтовується триетапна модель формотворення зачіски, однак дещо недостатньо розкрито питання меж між дизайнерським проектуванням та стилістичною імпровізацією у салонній практиці. У ряді сучасних практик ці процеси часто поєднуються, що потребувало б окремого теоретичного уточнення.

2. Автор активно використовує поняття «архітектоніка», «скульптурність», «просторова форма», проте робота могла б виграти від глибшого залучення теоретичних напрацювань із морфології дизайну та теорії об'ємно-просторової композиції.

3. Дискусійним є певне узагальнення концепції «Quiet luxury» як домінантної естетичної тенденції сучасного дизайну зачіски. В окремих сегментах fashion-індустрії паралельно активно розвиваються напрями максималізму, цифрової декоративності та постгуманістичної естетики, що також могли б бути враховані для ширшого контекстуалізування проблеми.

Тетяна Кротова, доктор мистецтвознавства, професор, Київський національний університет технологій та дизайну, професор кафедри мистецтва та дизайну костюма. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У контексті розкриття динаміки розвитку професійних основ дизайну зачіски в Україні доцільно було би розкрити основні аспекти системи підготовки у КНУКіМ як закладу, в якому вперше почали готувати фахівців з дизайну зачіски на рівні вищої освіти.

2. Автор переконливо аналізує актуальні формотворчі концепції в дизайні зачіски, проте, при розгляді особливостей застосування образів природи як джерела натхнення доречно було би детальніше вивчити екологічний аспект сучасної індустрії зачіски, зокрема вплив sustainable-підходів на вибір матеріалів, технологій і художніх рішень.

3. У роботі значну увагу приділено естетичному і технологічному аспектам формотворення, однак слід було би більшою мірою звернути увагу на психологічну складову сприйняття зачіски.

Ліля Дерман, кандидат філософських наук, доцент, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, завідувач кафедри дизайну та образотворчого мистецтва. Оцінка позитивна із зауваженнями:

1. У роботі ґрунтовно проаналізовано сучасні формотворчі концепції, однак меншою мірою розглянуто питання взаємодії дизайну зачіски з гендерними трансформаціями сучасної культури та тенденцією до розмивання традиційних моделей жіночого образу.

2. Автор переконливо досліджує роль етнічних джерел інспірацій, проте доцільним могло б бути ширше висвітлення механізмів адаптації традиційних

мотивів до глобалізованого fashion-середовища без втрати їхньої культурної автентичності.

3. Дискусійним видається питання меж між дизайнерською концептуальністю та комерціалізацією сучасного дизайну зачіски. У роботі ця проблема окреслена, однак потребувала б більш розгорнутого теоретичного аналізу.

4. У контексті аналізу цифрових технологій автор переважно акцентує увагу на можливостях візуалізації, однак менш детально розглядає потенційний вплив алгоритмізованих AI-рішень на уніфікацію естетичних моделей у сучасному дизайні зачіски.

Результати відкритого голосування:

«За» п'ять членів ради,

«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Ігорю Браїлку** ступінь доктора філософії з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 022 «Дизайн».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Анастасія ВАРІВОНЧИК